

รายงานสรุป

กิจกรรมการฝึกอบรมปฏิบัติการงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น หลักสูตรวิทยาการผู้ช่วย

ณ ห้องประชุมอาคารปฏิบัติการเทคโนโลยีการอาหาร

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี สามพร้าว อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

ระหว่างวันที่ 23 – 26 มกราคม พ.ศ. 2567

บริษัท ราช กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)(บริษัทฯ) ร่วมกับ ศูนย์ประสานงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ – มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี จัดกิจกรรมฝึกอบรมปฏิบัติการงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น หลักสูตรวิทยาการผู้ช่วย (กิจกรรมฯ) ภายใต้โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) ณ ห้องประชุมอาคารปฏิบัติการเทคโนโลยีการอาหารมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี (สามพร้าว) อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ระหว่างวันที่ 23 – 26 มกราคม พ.ศ. 2567

กิจกรรมฯ นี้ มีคณาจารย์ บุคลากรของมหาวิทยาลัย สถาบันการศึกษา ซึ่งเป็นเครือข่ายประสานงานและดำเนินงานสนองพระราชดำริของโครงการ อพ.สธ. จากทั่วประเทศ 26 แห่ง จำนวน 69 คน เข้ารับการอบรม (รายละเอียดตามตารางแสดงหน่วยงานเครือข่ายประสานงานและหน่วยงานดำเนินงานสนองพระราชดำริ) การฝึกอบรมดังกล่าวนี้มุ่งเน้นการพัฒนาและสร้างวิทยาการผู้ช่วย ที่จะเป็นผู้ให้ความรู้และขยายผลงานฐานทรัพยากรท้องถิ่นของโครงการ อพ.สธ. สำคัญของการอบรมครอบคลุมการให้ความรู้เกี่ยวกับหลักการและแนวทางการประเมินงานฐานทรัพยากรท้องถิ่นด้วย 9 ใบบาง ตลอดจนการนำไปปฏิบัติเพื่อสนองพระราชดำริฯ ด้านการบริหารและจัดการฐานทรัพยากรท้องถิ่น ได้อย่างถูกต้องและสอดคล้องกับมาตรฐาน อพ.สธ.

การอบรมในครั้งนี้ มี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี และบริษัท ราช กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) ร่วมดำเนินการ

ตารางแสดงหน่วยงานเครือข่ายประสานงานและหน่วยงานดำเนินงานสนองพระราชดำริ

ลำดับที่	หน่วยงานที่เข้าร่วมการอบรมชื่อหน่วยงาน	จำนวนผู้เข้าร่วมอบรม (คน)
1	มหาวิทยาลัยขอนแก่น	1
2	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	3
3	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนกสินทร์	2
4	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา	4
5	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย	2
6	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ	2
7	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน นครราชสีมา	4
8	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตขอนแก่น	3
9	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสกลนคร	4
10	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี	2
11	มหาวิทยาลัยนเรศวร	2
12	มหาวิทยาลัยมหิดล	2
13	มหาวิทยาลัยแม่โจ้	1
14	มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	1
15	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่	4
16	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี	6
17	มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย	1
18	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์	4
19	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร	2
20	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี	2
21	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี	5
22	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์	4
23	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี	2
24	มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์	2
25	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	2
26	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	2
รวม		69

สรุปประเด็นสำคัญของการอบรม

วันที่ 23 มกราคม 2567

- การบรรยายหัวข้อ “ความสำคัญของฐานทรัพยากรท้องถิ่น เพื่อใช้ในการอนุรักษ์และพัฒนาสู่ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยนายพรชัย จุฑามาศ รองผู้อำนวยการโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมอบรมได้รับทราบและมีความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมาย การดำเนินงาน อพ.สธ. ตามแผนแม่บทระยะที่ 5 ปีที่เจ็ด (1 ตุลาคม 2564 - 30 กันยายน 2569) และนำไปปฏิบัติ และบูรณาการให้เป็นองค์รวมสู่การสนองงานพระราชดำริได้อย่าง สอดประสาน และสำเร็จผลตามวัตถุประสงค์

- การบรรยายหัวข้อ “ประโยชน์ของการทำฐานข้อมูลทรัพยากร อพ.สธ.” โดย ดร.ปิยรัชฎ์ ปริญาพงษ์ เจริญทรัพย์ ผู้ช่วยผู้อำนวยการโครงการฯ ระดับ 9 ฐานทรัพยากรท้องถิ่น ให้ความรู้ถึงความสำคัญของฐานข้อมูลที่ได้จากการสำรวจและรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของท้องถิ่น โดยมีวัตถุประสงค์การดำเนินงานเพื่อปกป้องทรัพยากรท้องถิ่น อนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากร และสนับสนุนในการอนุรักษ์จัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น ซึ่งมีทั้งทรัพยากรกายภาพ ทรัพยากรชีวภาพ ทรัพยากรทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของแต่ละท้องถิ่น และจัดตั้งศูนย์อนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรท้องถิ่น

- การบรรยายหัวข้อ “การเชื่อมโยงข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่นกับ 9 ใบงาน” โดย คณะวิทยากรจาก อพ.สธ. (นายมรกต วัชรมุสิก,นายธานินทร์ สันคะนุช,นางสาวแพรวพรรณ พัทธยุติ และนางสาวพเยียดิยาพันธ์) ซึ่งให้ความรู้ในการสำรวจเก็บรวบรวมและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลทางด้านกายภาพ ชีวภาพ รวมทั้งวัฒนธรรมและภูมิปัญญา ของแต่ละท้องถิ่น ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน วิเคราะห์จัดทำเป็นระบบฐานข้อมูล ผ่านงานสำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากรท้องถิ่น : 9 ใบงาน ดังนี้

ใบงานที่ 1 การเก็บข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น

เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้าน ชุมชน เพื่อให้ทราบข้อมูลทางด้านศาสนา ประชากร สถานศึกษา และการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ใบงานที่ 2 การเก็บข้อมูลการประกอบอาชีพในท้องถิ่น

เป็นการเก็บรวบรวมจัดทำฐานข้อมูลการประกอบอาชีพในท้องถิ่น เพื่อทราบข้อมูลการประกอบอาชีพ ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหา กำหนดแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาในด้านการประกอบอาชีพในท้องถิ่น

ใบงานที่ 3 การเก็บข้อมูลด้านกายภาพในท้องถิ่น

เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลทางด้านสภาพภูมิประเทศ ลักษณะดิน แหล่งน้ำ อุณหภูมิ ปริมาณแสง ตำแหน่งทางภูมิศาสตร์ของทรัพยากรกายภาพในท้องถิ่น

ใบงานที่ 4 การเก็บข้อมูลประวัติหมู่บ้าน ชุมชน วิถีชุมชน

ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน แสดงให้เห็นวิถีการดำรงชีวิตของคนในท้องถิ่นทราบประวัติความเป็นมาของ

ท้องถิ่น ศักยภาพที่มีอยู่ของท้องถิ่น เกิดความรักความภาคภูมิใจในท้องถิ่น และการสืบทอดวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น

ใบงานที่ 5 การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์จากพืชในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลพืชที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

ใบงานที่ 6 การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์จากสัตว์ในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลสัตว์ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สามารถนำข้อมูลไปพัฒนาและใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

ใบงานที่ 7 การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์จากชีวภาพอื่นๆ

การเก็บรวบรวมข้อมูลการใช้ประโยชน์ ชนิด และการกระจายพันธุ์ของสิ่งมีชีวิตอื่น นอกจากพืชและสัตว์ เช่น เห็ด รา สาหร่าย ไลเคน ฯลฯ

ใบงานที่ 8 การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น

เป็นการเก็บข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นสาขาต่างๆ เช่น สาขาเกษตรกรรม สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม สาขาการแพทย์แผนไทย สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สาขากองทุนและธุรกิจชุมชน สาขาสวัสดิการ สาขาศิลปกรรม สาขาการจัดการองค์กร สาขาภาษาและวรรณกรรม ศาสนาและประเพณี เป็นต้น

ใบงานที่ 9 การเก็บข้อมูลแหล่งทรัพยากรและโบราณคดี

เป็นการเก็บข้อมูลแหล่งทรัพยากรที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติและมนุษย์สร้างขึ้น เช่น อุทยานแห่งชาติ น้ำตก สวนเฉลิมพระเกียรติ สวนพฤกษศาสตร์ สวนรุกขชาติ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ฯลฯ

วันที่ 24 มกราคม 2567

● กิจกรรมฝึกปฏิบัติแบบกลุ่ม : สัมผัส เข้าถึง รู้จริง โดยคณะวิทยากรจาก อพ.สธ. แบ่งกลุ่มผู้อบรมเป็น 6 กลุ่ม ให้นำทีมเก็บข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้วยใบงานที่ 8 การเก็บรวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้วยการลงพื้นที่หมู่บ้านแดง ตำบลบ้านแดง อำเภอพิบูลย์รักษ์ จังหวัดอุดรธานี ศึกษาภูมิปัญญาที่ได้รับมอบหมายในแต่ละกลุ่ม

กลุ่มที่ 1 ภูมิปัญญาการย้อมคราม

กลุ่มที่ 2 ภูมิปัญญาการทำโคลม

กลุ่มที่ 3 ภูมิปัญญาการจักสานไม้ไผ่

กลุ่มที่ 4 ภูมิปัญญาการทำปลาตากแห้ง

กลุ่มที่ 5 ภูมิปัญญาการเลี้ยงแพะ

กลุ่มที่ 6 ภูมิปัญญาการทำปลาร้า

● นำเสนอข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นจากการเก็บข้อมูลด้วย ใบงานที่ 8 โดยผู้เข้ารับฝึกอบรมทั้ง 6 กลุ่ม แสดงผลการลงพื้นที่ศึกษาภูมิปัญญาตามที่ได้รับมอบหมาย ในรูปแบบสื่อมัลติมีเดียประกอบการบรรยาย ต่อผู้เข้าอบรมกลุ่มอื่นๆและคณะวิทยากร โดยมีข้อมูลสังเขปดังนี้

1. ภูมิปัญญาการย้อมคราม : การย้อมครามเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีความสำคัญในการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืช เนื่องจากเทคนิคและวิธีการในการย้อมครามสามารถช่วยให้พืชที่มีคุณค่าและมีคุณสมบัติในการเป็นสีย้อมธรรมชาติสามารถต่อยอดและพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนขึ้นได้ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อโครงการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืช
2. ภูมิปัญญาการทำโคลม: การทำโคลมเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการใช้พลังงานที่เป็นสิ่งที่สร้างขึ้นจากธรรมชาติ ภูมิปัญญาดังกล่าวอาจมีการนำมาใช้ในการสร้างโครงการพัฒนาพลังงานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการอนุรักษ์ทรัพยากร
3. ภูมิปัญญาการจักสานไม้ไผ่: การจักสานไม้ไผ่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีความสำคัญในการสร้างผลิตภัณฑ์จากวัตถุดิบที่มีคุณค่า เช่น จักสานไผ่เพื่อใช้ในการสร้างโครงสร้างต่าง ๆ หรือวัตถุประดิษฐ์ การจักสานไม้ไผ่อาจเป็นส่วนหนึ่งของการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรพืชในท้องถิ่น
4. ภูมิปัญญาการทำปลาตากแห้ง: การทำปลาตากแห้งเป็นเทคนิคการเก็บรักษาอาหารท้องถิ่นโดยใช้การตากแห้งจากพลังงานแสงอาทิตย์ ซึ่งเป็นวิธีการที่ใช้เพื่อรักษาอาหารท้องถิ่นให้สามารถเก็บรักษาได้นานขึ้น และเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาวิธีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรท้องถิ่น
5. ภูมิปัญญาการเลี้ยงแพะ: การเลี้ยงแพะเป็นอาชีพที่พัฒนาขึ้นจากการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น การเลี้ยงแพะอาจเป็นส่วนหนึ่งของการอนุรักษ์พันธุ์กรรมสัตว์ท้องถิ่น และการเพิ่มรายได้ให้กับชุมชน
6. ภูมิปัญญาการทำปลาร้า: การทำปลาร้าเป็นกิจกรรมที่สืบทอดมาตั้งแต่โบราณ มีความสำคัญในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางน้ำและสัตว์น้ำในท้องถิ่น การทำปลาร้าเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

ทั้งนี้ผู้เข้าอบรมทั้ง 6 กลุ่มสามารถนำเสนอ ต่อคณะวิทยากร อพ.สธ. ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และวิทยากรฯ มีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงในการจัดทำความสัมพันธ์ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นกับ 9 ใบงานของผู้เข้าอบรมดังนี้

1. ผู้เข้าอบรมควรเตรียมพร้อมในการสรุปความสัมพันธ์ของข้อมูล ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นและโครงการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชฯ

2. ควรจัดทำรายงานการสรุปที่ชัดเจนและอธิบายข้อมูลให้เข้าใจง่าย โดยใช้ภาษาที่ไม่ซับซ้อน เพื่อให้ผู้อื่นสามารถเข้าใจและนำไปใช้ได้ถูกต้อง

วันที่ 25 มกราคม 2567

- การบรรยายหัวข้อ : การเชื่อมโยง 6 งานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น โดย คณะวิทยากร อพ.สธ. (นางสาวปัทมวรรณ ราสี นายชนันต์ดิณณ์ เทียนทอง) ให้ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญและการเชื่อมโยง 6 งานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ดังนี้

งานที่ 1 งานปกปักษ์ทรัพยากรท้องถิ่น

เป็นการนำพื้นที่สาธารณะประโยชน์มากำหนดขอบเขต เพื่อสำรวจทรัพยากร โดยการบอกตำแหน่งทรัพยากร ศึกษา เก็บตัวอย่าง บันทึกภาพ จัดทำทะเบียน ตลอดจนการดูแลรักษาทรัพยากรในพื้นที่ปกปักษ์ทรัพยากรท้องถิ่น

งานที่ 2 งานสำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากรท้องถิ่น

เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลทางด้านกายภาพ ชีวภาพ รวมทั้งวัฒนธรรมและภูมิปัญญา ของแต่ละท้องถิ่น ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน วิเคราะห์จัดทำเป็นระบบฐานข้อมูล

งานที่ 3 งานปลูกรักษาทรัพยากรท้องถิ่น

เป็นการจัดหาและรวบรวมทรัพยากรท้องถิ่น เช่น พืช สัตว์ ชีวภาพ ภูมิปัญญา เพื่อนำมาปลูกและรักษา ติดตามการเจริญเติบโต และการเปลี่ยนแปลง

งานที่ 4 งานอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรท้องถิ่น

เป็นการฟื้นฟู บำรุงรักษา ขยายพันธุ์ การใช้ประโยชน์ทรัพยากรท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

งานที่ 5 งานศูนย์ข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่น

เป็นการรวบรวม บันทึกข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่น และมีระบบการจัดเก็บและสืบค้นได้

งานที่ 6 งานสนับสนุนในการอนุรักษ์และจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น

โดยการสนับสนุนงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ จากบุคคลหรือหน่วยงาน ในการอำนวยความสะดวกสำหรับการดำเนินงาน เพื่อส่งเสริม สืบสาน อนุรักษ์ ส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืน

- **กิจกรรมฝึกปฏิบัติแบบกลุ่ม :** เขียนแผนบูรณาการงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น เพื่อศึกษาองค์ประกอบ โครงสร้างของแผนการบูรณาการงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น และเพื่อเรียนรู้วิธีการเขียนแผนบูรณาการงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น โดย คณะวิทยากร อพ.สธ. (นางสาวปัทมวรรณ ราศีนายชนันต์ดิณณ์ เทียนทอง) : ผู้เข้าอบรมทั้ง 6 กลุ่มนำเสนอองค์ความรู้ที่ได้จากการ ลงพื้นที่สำรวจในชุมชนและนำมาสรุปเพื่อเขียนแผนบูรณาการงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น โดยเชื่อมโยงความสัมพันธ์ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นกับใบงานทั้ง 9 ใบงาน โดยวิทยากรได้มอบหมายให้ผู้อบรมร่วมกันคิด และนำเสนอองค์ความรู้เหล่านั้นมาใช้ในการสร้างเป็น my mapping ของแต่ละภูมิปัญญาในชุมชน ในแต่ละภูมิปัญญาท้องถิ่น และนำเสนอผ่านการบรรยายประกอบ flip chart ต่อคณะวิทยากร อพ.สธ. โดยมีผลการนำเสนอ ดังนี้

1. ภูมิปัญญาการย้อมคราม : ใบงานที่เกี่ยวข้อง 6 ใบงาน

ใบงานที่ 1 หมู่บ้าน คือ บ้านพรพิบูลย์ หรือบ้านดงยางพรพิบูลย์ อยู่หมู่ที่ 15 ตำบลบ้านแดง อ.พิบูลย์รักษ์ จ.อุดรธานี กลุ่มทำผ้าย้อมครามมีทั้งหมด 75 คน

ใบงานที่ 2 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม

ใบงานที่ 3 สภาพภูมิอากาศและภูมิประเทศเหมาะสมต่อการปลูกต้นครามได้

ใบงานที่ 4 ชาวบ้านกลุ่มนี้นับถือศาสนาพุทธ เริ่มย้ายมาอยู่ในปี 2525 เดิมเป็นชาวอุบลฯ และได้นำภูมิปัญญาการย้อมครามเข้ามา

ใบงานที่ 5 ครามเป็นไม้พุ่ม ฝักตรง มีดอกสีแดง ใช้รักษาโรคแก้ปากเปื่อยในวัวและควาย ส่วนของลำต้น กิ่ง ใบ ดอก ผล นำมาใช้ในการย้อมสีผ้า

ใบงานที่ 8 ภูมิปัญญาการย้อมครามเป็นประเพณีอุตสาหกรรมและหัตถกรรม

2. ภูมิปัญญาการทำโคลม : ใบงานที่เกี่ยวข้อง 6 ใบงาน

ใบงานที่ 1 หมู่บ้าน คือ บ้านแดง หมู่ที่ 10 ตำบลบ้านแดง อ.พิบูลย์รักษ์ จ.อุดรธานี

ใบงานที่ 2 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม

ใบงานที่ 3 ภูมิประเทศเป็นที่ราบ โคก ทาม มีน้ำใช้ตลอดทั้งปี

ใบงานที่ 4 ชาวบ้านกลุ่มนี้เดิมเรียกบ้านตนเองว่าบ้านไท เป็นชาวโคราช และอุบลฯ อพยพมาอยู่บ้านไทประมาณ 30 ครั้วเรือน และได้นำภูมิปัญญาการทำโคลมมาสร้างโคลและปล่อยโคลมในวันที่ 25-26 ธ.ค. ของทุกปี เพื่อเป็นการอุทิศให้ดวงวิญญาณที่ตายในสงคราม

ใบงานที่ 5 ใช้ประโยชน์ของไม้ไผ่จากต้นไผ่มาใช้ทำเป็นโครงของโคลม

ใบงานที่ 8 ภูมิปัญญาเป็นประเพณีศาสนาและประเพณี

3. ภูมิปัญญาการจักสานไม้ไผ่ : ใบงานที่เกี่ยวข้อง 6 ใบงาน

ใบงานที่ 1 หมู่บ้าน คือ บ้านหนองผักแว่น หมู่ที่ 2 ตำบลบ้านแดง อ.พิบูลย์รักษ์ จ.อุดรธานี

ใบงานที่ 2 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม

ใบงานที่ 3 มีสภาพดินเป็นดินร่วนปนทรายและมีต้นไผ่เป็นพืชที่ขึ้นโดยทั่วไป

ใบงานที่ 4 ในปี พ.ศ. 2557 ชาวบ้านมีการรวมกลุ่มประมาณ 7 คน ปัจจุบันมีสมาชิกเพิ่มเป็น 30 คน จักสานไม้ไผ่เพื่อเป็นรายได้เสริม

ใบงานที่ 5 ใฝ่บ้านเป็นใฝ่ที่พบทั่วไปในหมู่บ้าน โดยการใช้ประโยชน์ของไม้ไผ่จะใช้ประโยชน์ได้หลายด้าน ได้แก่ เป็นอาหาร เครื่องจักสาน เครื่องเรือน เครื่องใช้ และทำเครื่องมือดักสัตว์

ใบงานที่ 8 ภูมิปัญญาเป็นประเภทอุตสาหกรรมและหัตถกรรม

4. ภูมิปัญญาการทำปลาตากแห้ง : ใบงานที่เกี่ยวข้อง 6 ใบงาน

ใบงานที่ 1 หมู่บ้าน คือ บ้านดอนเชียง หมู่ที่ 6 ตำบลบ้านแดง อ.พิบูลย์รักษ์ จ.อุดรธานี

ใบงานที่ 2 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีปื้มน้ำมันและร้านค้า

ใบงานที่ 3 มีสภาพดินเป็นดินร่วนปนทรายและมีคลองและห้วยธรรมชาติ

ใบงานที่ 4 ชาวบ้านดั้งเดิมเป็นชาวอุบลเริ่มมาอาศัยอยู่ในหมู่บ้าน 2 ครั้วเรือน

ใบงานที่ 6 ได้มีการใช้ประโยชน์จากปลาที่หาได้ในลำห้วยมาทำเป็นอาหาร และปัจจุบันได้นำวิธีการทำปลาตากแห้งมาประยุกต์ใช้เพื่อทำผลิตภัณฑ์เพื่อการจำหน่าย

ใบงานที่ 8 ภูมิปัญญาเป็นประเภทอุตสาหกรรมและหัตถกรรม

5. ภูมิปัญญาการเลี้ยงแพะ : ใบงานที่เกี่ยวข้อง 6 ใบงาน

ใบงานที่ 1 หมู่บ้าน คือ บ้านแดง หมู่ที่ 7 ตำบลบ้านแดง อ.พิบูลย์รักษ์ จ.อุดรธานี

ใบงานที่ 2 ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ปัจจุบันได้ทำเกษตรแบบผสมผสาน

ใบงานที่ 3 มีสภาพดินเป็นดินร่วนปนทรายและมีน้ำท่วมหลากมายังพื้นที่ในฤดูฝน

ใบงานที่ 4 วิถีชีวิตประจำวัน คือ ดูแลแพะ ทำความสะอาดโรงเรือน ขายแพะ และขายปุ๋ยขี้แพะ ในฤดูฝนมีการจัดการเรื่องโรคแพะและการดูแลรักษา

ใบงานที่ 6 ปัจจุบันมีการสร้างกลุ่มเครือข่ายผู้เลี้ยงแพะเพื่อจำหน่ายเนื้อแพะ

ใบงานที่ 8 ภูมิปัญญาเป็นประเภทเกษตรกรรม

6. ภูมิปัญญาการทำปลาร้า : ใบงานที่เกี่ยวข้อง 6 ใบงาน

ใบงานที่ 1 หมู่บ้าน คือ บ้านดอนเชียง หมู่ที่ 6 ตำบลบ้านแดง อ.พิบูลย์รักษ์ จ.อุดรธานี

ใบงานที่ 2 ประกอบอาชีพเกษตรกรรม

ใบงานที่ 3 มีสภาพดินเป็นดินร่วนปนทรายและมีพื้นที่ติดกับลำห้วยหลวงและห้วยด่าน

ใบงานที่ 4 วิถีชีวิตประจำวันส่วนใหญ่จะทำนา เมื่อว่างจากฤดูทำนาจะนำปลาที่หาได้มาทำปลาร้า

ใบงานที่ 6 นำปลามาใช้ประโยชน์เพื่อการบริโภคในครัวเรือน ปัจจุบันมีการทำปลาร้าเพื่อจำหน่าย

ใบงานที่ 8 ภูมิปัญญาเป็นประเภทอุตสาหกรรมและหัตถกรรม

วันที่ 26 มกราคม 2567

● กิจกรรมถอดบทเรียน โดยคณะวิทยากร อพ.สธ. (นายมรกต วัชรมุสิก นายธานินทร์ สันคนุช นางสาวแพรวพรรณ พัทธยุตินางสาวเพีย ตียาพันธ์) เป็นผู้นำกิจกรรมสรุปองค์ความรู้และระดมความคิดเห็นกับการดำเนินงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น พร้อมทั้งจัดทำสรุปองค์ความรู้และสื่อ เพื่อนำเสนอผลงานการ

ฝึกอบรมปฏิบัติการงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น เพื่อให้เกิดความเข้าใจและปฏิบัติได้ถูกต้องตามมาตรฐานของ อพ.สธ. รับฟังข้อเสนอแนะเพื่อนำไปปรับปรุงการดำเนินงานจริง

การประเมินผลการอบรม

บริษัท ราช กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) ได้ดำเนินการประเมินผลการจัดกิจกรรมฝึกอบรมฯ เพื่อนำมาปรับปรุงการดำเนินงานด้วยวิธีการสอบถามความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมอบรมผ่านแบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถาม มีจำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 94.2 ของผู้เข้าร่วมอบรมทั้งหมด 69 คน ผู้ที่ตอบแบบสอบถาม ร้อยละ 64.87 มีความรู้ความเข้าใจงานฐานทรัพยากรท้องถิ่นในระดับมาก

จำนวนผู้เข้าร่วมอบรมที่ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอาชีพ

ที่	ผู้เข้าอบรมที่ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)
1	เจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัย	38
2	ครู / อาจารย์	24
3	ผู้บริหารสถานศึกษา	2
4	ผู้ช่วยนักวิจัย	1
5	ไม่ระบุ	1

หัวข้อประเมินความรู้และความเข้าใจภายหลังการอบรม

ลำดับ	หัวข้อคำถาม
1	ความเข้าใจใน หัวข้อ : ความสำคัญของฐานทรัพยากรท้องถิ่นเพื่อใช้ในการอนุรักษ์และพัฒนาสู่ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2	ความเข้าใจใน หัวข้อ : ประโยชน์ของการทำฐานข้อมูลทรัพยากร อพ.สธ.
3	ความเข้าใจใน หัวข้อ : การสรุปความสัมพันธ์ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นกับ 9 ใบงาน
4	ความเข้าใจใน หัวข้อ : การจัดทำแผนภาพการเชื่อมโยงข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นกับ 9 ใบงาน
5	ความเข้าใจใน หัวข้อ : การวิเคราะห์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทั้งเชิงแผนภาพและตาราง
6	ความเข้าใจใน หัวข้อ : การวิเคราะห์ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับ 6 งานฐานทรัพยากรท้องถิ่น

7	ความเข้าใจใน หัวข้อ : การเขียนแผนบูรณาการงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น
8	ความเข้าใจใน หัวข้อ : การเขียนแผนการดำเนินงานด้านการบริหารงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น
9	ท่านคิดว่าความรู้ที่ได้รับจากการอบรมครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อท่านในการพัฒนา/ดำเนินโครงการ ในพื้นที่ ท้องถิ่น ชุมชนของท่านได้ในระดับใด
10	ท่านได้รับความรู้และความเข้าใจงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น ในภาพรวม
11	ท่านสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้ในระดับใด
12	ท่านสามารถนำความรู้ไปเผยแพร่/ถ่ายทอดได้ในระดับใด
13	ท่านจะนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมครั้งนี้ไปเสริมการดำเนินโครงการในขั้นตอนใด

ผลการประเมินระดับความรู้ความเข้าใจผู้เข้าร่วมฝึกอบรม

- ร้อยละ 64.87 ของผู้เข้าร่วมอบรมที่ตอบแบบสอบถาม มีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก
- ร้อยละ 31.28 ของผู้เข้าร่วมอบรมที่ตอบแบบสอบถามมีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง
- ร้อยละ 3.85 ของผู้เข้าร่วมอบรมที่ตอบแบบสอบถาม มีความรู้ความเข้าใจในระดับน้อย

การนำความรู้ไปขยายผล

ผลจากการประเมิน พบว่า ผู้เข้าร่วมอบรมที่ตอบแบบสอบถามจะนำความรู้ที่จากการอบรมไปเสริมการดำเนินโครงการในขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

- ร้อยละ 83.08 ของผู้ตอบแบบสอบถาม จะนำไปใช้ในขั้นตอนเริ่มพัฒนาโครงการ
- ร้อยละ 76.92 ของผู้ตอบแบบสอบถาม จะนำไปใช้ในขั้นตอนการบริหารจัดการ/ดำเนินงาน
- ร้อยละ 64.62 ของผู้ตอบแบบสอบถาม จะนำไปใช้ในขั้นตอนประเมินผลและตรวจสอบความถูกต้อง

หัวข้อประเมินระดับความพึงพอใจในการจัดการอบรม

ลำดับ	หัวข้อคำถาม
1	ความพึงพอใจ หัวข้อวิทยากรบรรยายและบรรยากาศการอบรม
2	ความพึงพอใจ หัวข้อสถานที่และเครื่องมืออุปกรณ์ในการอบรม
3	ความพึงพอใจ หัวข้อเอกสาร อุปกรณ์ และสื่อที่ใช้ประกอบการอบรม
4	ความพึงพอใจ หัวข้อสถานที่และเวลาการฝึกอบรม
5	ความพึงพอใจ หัวข้ออาหารและเครื่องดื่มในการอบรม
6	ความพึงพอใจ หัวข้อการสื่อสารและประชาสัมพันธ์การเข้าร่วมอบรม
7	ความพึงพอใจ หัวข้อการประสานงานและการจัดการของทีมงานผู้จัด

การวัดระดับความพึงพอใจการอบรม

ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมฯ ที่ตอบแบบสอบถาม อยู่ที่ร้อยละ 78.46

ประเด็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจมาก 3 อันดับแรก

- ความพึงพอใจสถานที่และเครื่องมืออุปกรณ์ในการอบรม อยู่ที่ร้อยละ 86.15
- ความพึงพอใจวิทยากรบรรยายและบรรยากาศการอบรม อยู่ที่ร้อยละ 84.62
- ความพึงพอใจเอกสาร อุปกรณ์ และสื่อที่ใช้ประกอบการอบรม อยู่ที่ร้อยละ 80